

Suomen Merimies-Unioni Ry:n lausunto asiassa HE 145/2024,
Hallituksen esitys laiksi merimiespalvelulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

Rahoituksesta

Suomi on perinteisesti tunnettu kansainvälisten sopimusten ja velvoitteiden voimakkaana puolestapuhujana. Suomen Merimies-Unioni toivoo valtion harkitsevan suhtautumistaan kansainväliseen sopimiseen ja siihen, millaisena Suomi näyttäytyy kansainvälisen säätelyn foorumeilla. Nykytilanteessa kansainvälisyys lisääntyy entisestään länsi-integraation myötä ja Suomen uskottavuus ja luotettavuus sopijakumppanina myös uusien yhteistyötahojen kanssa, nojaa pelkästään siihen, millä tavalla valtio on toteuttanut ja toteuttaa omat velvoitteensa. Etsien minimaalaisia säästöjä talouteen uhraten maineensa kansainvälisen sopimusjärjestelmän voimakkaan tukijana vai toteuttaen itse sopimiensa sopimusten henkeä ja kirjainta.

Tehtävistä

Suomen Merimies-Unioni ry toteaa HE perusteluitten kohdan ”2.2 ILO:n merityöyleissopimus”, monin osin ongelmalliseksi ja lausuu seuraavaa:

Merityöyleissopimuksen luvun 4.4 Määräyksestä ja normista (Regulation & A4.4)

Määräys 4.4 on velvoittavaa sääntelyä, jota Suomi on sopimuksen allekirjoittajana sitoutunut noudattamaan. Kuitenkin luonnoksen perusteluissa (3.2) on tarkoituksellisesti liudennettu sopimuksen merkitystä ja annettu kuva vähäisestä velvoittavuudesta.

Suomen Merimies-Uniinin näkemyksen mukaan merityöyleissopimuksen kohdan 4.4 tarkoitus on varmistaa palvelujen saatavuus (to ensure) eikä tämä voi toteutua, kuten esityksessä todetaan siten, että ”vain asetetaan yleinen velvollisuus huolehtia, että palveluita yleensä on saatavilla *helppokulkuisessa* paikassa”.

Perustelussa on siis häivytetty alkukielisen tekstin voimakas vaatimus sopimuksen kohdan 4.4 tarkoituksesta varmistaa (to ensure) kuten, myös määräys palveluitten helposta saavutettavuudesta (”Easily accessible”), joka on perusteluissa korvattu ”helppokulkuisuudella”.

Merityöyleissopimuksen luvun 4.4 Suosituksista (B4.4)

Esityksessä on jätetty kokonaan mainitsematta se, kuinka osan B4.4 suositukset tuovat selvyyttä sopimuksen henkeen liittyen kustannuksiin, järjestämistapaan ja valvontaan.

Suomi on sitoutunut noudattamaan ratifioimiaan sopimuksia ja näihin sopimuksiin kuuluun paitsi niiden kirjain, myös niiden henki ja ajatus.

Siksi Suomen Merimies-Uniinin näkemyksen mukaan Esityksessä olisi vähintään mainittava suositusten antama paino merimiespalveluitten toimintaedellytysten varmistamiselle, laadulle ja rahoitukselle.

Lisäksi Suomen Merimies-Unioni yhtyy toimivaltaisen viranomaisen (Lounais-Suomen AVI, Työsuojelu) lausuntopalvelussa ko. asian tiimoilta antamaan lausuntoon, jossa todetaan, että noudattaakseen kansainvälisiä sopimuksia, Suomi on tuotettava mainittuja palveluita.

Valvonnasta

Valtion jättäytyessä luonnoksen mukaisesti pois hallinnosta ja rahoituksesta, ei rooli merimiespalvelutoimistoa valvovana ja sieltä tietoa saavana tahona ole mitenkään perusteltu.

Vaikutuksista

Suomen satamiin saapuu Tullin tilastojen (<https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/suomen-satamiin-saapuneet-laivat-kuukausittain-ja-viikoittain>) perusteella noin 600 alusta viikoittain. Näiden alusten miehistöt ovat kaikki merimiespalvelutoimiston asiakkaita ja henkilöitä, joiden työkykyä, terveyttä ja hyvinvointia merityöyleisopimus on rakennettu ja hyväksytty suojaamaan. Jokainen merenkulkijan poissaolo hyvinvointipalveluitten piiristä lisää yleistä merenkulun turvallisuusriskiä, nostaa kustannuksia kuljetusketjussa, vähentää hyvinvointia, terveyttä ja motivaatiota sekä lisää yksilöön ja työyhteisöön kohdistuvaa kuormitusta.

Suomen Merimies-Unioni edellyttää lausunnollaan valtiolta tilanteen uudelleenarviointia ja Suomen tuonnin ja viennin edellytysten turvaamista, turvaamalla alusten henkilökunnan mahdollisuus hyvinvointiin ja ihmisarvoiseen työympäristöön.

Helsingissä 22.10.2024

Suomen Merimies-Unioni ry